

ГОРАН СЕКУЛОВИЋ, ДРАЖ ФАЛСИФИКАТА

*Ободско слово - Ријека Црнојевића, 1994.*³²³

Ријеч је о једном младом аутору и једној занимљивој теми. Пођимо од самог наслова књиге - ДРАЖ ФАЛСИФИКАТА. У ствари то је назив - другог дијела књиге; први дио је насловљен са **медији и јавност** или **медији изнад јавности**, на чему аутор инсистира. Пажљивом читаоцу ће бити сасвим јасно зашто се есеј **медији и јавност** може с разлогом подвести под зједнички наслов књиге ДРАЖ ФАЛСИФИКАТА.

У нашем времену су медији изузетно важни. О актуелнј југословенској драми се говори - да је једна страна добила рат на бојном пољу, а да је друга страна добила медијски рат. Оба рата су стављена у исту раван. Таква важност медијима одавно се придаје. За Николу Пашића је везана и ова анегдота. На питање једног новинара није могао да одговори, јер како је рекао, јутрос нисам читао новине.

У наше вријеме медији су на оптуженичкој клупи - због фалсификовања истине, вични су у кривотворењу слике данашње

---

³²³ Ријеч на промоцији у Подгорици 29.05.1995

стварности. Оптужени су и за производњу мржње међу народима, за крајњу нетолеранцију према неистомишљеницима, који се квалификују као љути непријатељи. Један виц из фонда црних - каже да је садашња судбина Југославије - у рукама медија.

Сада дакле видим и могу да кажем да је аутор био у праву када је оба есеја књиге објединио једним насловом ДРАЖ ФАЛСИФИКАТА.

Из једног питања произилази друго. Изложио сам неке дилеме везане за наслов књиге. Намеће се следеће питање - да ли сам аутор нуди питања и дилеме. У ствари ко је аутор као стваралац?

На ово питање ћу одговорити са задовољством. Јесте да су се овдје окупили посланици књиге - па знају кога читају или хоће да читају и да су се окупили Горанови пријатељи - који га знају из Побједе, из ранијих Горанових књига и промоција из самог Града - ипак ћу подсетити да је Горан наш суграђанин, да је студирао филозофију - што и овом књигом показује, да је запажен новинар и публициста; иако релативно млад, писац је књига из књижевности - тамо се брзо покажу писци у смислу да ли јесу или нису. Колико сам пратио књижевну критику - Горан је у групи оних који јесу.

Горана Секулића знам још као студента. И професорски га пратим доста дуго. Запазио сам његову склоност ка филозофирању - у врло позитивном значају тога појма. Његови публицистички текстови инклинирају ка филозофији. Уосталом из једног таквог текста поникла је идеја о овој књизи. Зато га је уврстио у књигу и дао му намјену закључне расправе.

Тек недавно сам сазнао да је при крају магистарског рада управо из филозофије. Хтио сам заправо рећи да је Горан још у активном стваралачком процесу, да се из текста у текст надопуњује, да ОН данашњи - надраста оног јучерашњег, да га преко нових књига све потпуније упознајемо, допуњавамо наш ранији утисак, па и суд о њему као ствараоцу. Без претјеривања можемо рећи да је Горан Секуловић одавно активно присутан у култури овога града. Запажени су и његови текстови у којима прати збивања - посебно у области образовања, науке и културе. Усмјеравајући је дјеловао на третман и ток појединих питања из овог тематског блока.

Књига ДРАЖ ФАЛСИФИКАТА иде много даље од свега до сада урађеног: мисаоно, истраживачки и емпириски је далеко претенциознија. Ми историчари волимо да причамо виа фацти. И када није ријеч само о историји, какав је случај и сада. Зато ћу пружити основне податке о књизи ДРАЖИ ФАЛСИФИКАТА. Има два дијела, уствари њу чине два есеја; већ сам их објаснио. Обим књиге је 116. страна а не 115 - како пише (да ли је и по томе добила наслов и чија је то "заслуга"). Рецензенти су Илија Деспотовић - новинар - уредник Тањуга и проф. др Зоран Лакић, ванредни члан ЦАНУ. Све то управо тако и тим редом пише. Уредник је Илија Лакушић - само тако пише, а могло би се дописати још - књижевник. Издавач је, још само то да кажем, Ободско Слово - Ријека Црнојебића. Нови и млади издавач.

Текст - Медији изнад јавности (или медији и јавност), упућује самим насловом на сложеност садржаја, али и на основну дилему аутора. Апострофирана су питања медија и политике, суштинско у новинарству, аспекти његове актуелности и друга, претежно, сталешка питања. Писац не претендује да су то и најважнија питања новинарства; он их само разматра, анализира и настоји да их елаборира. У фокусу његових истраживања је простор Црне Горе, Србије и Југославије; са њега црпи и основну фактографију. По хоризонтали прати државне и страначке медије, регионалну и тзв. фабричку штампу. По вертикали не иде дубље од нашег времена. У настојању да му судови буду објективнији - понекад прави поређења са "демократским Западом". Залаже се да медији иду даље од простог информисања јавности, да буду стваралачки посредници, дакле нити "Седам сила", нити обични трансформатори пуних информација; да почивају на демократичности и да се боре за њу. Глобална разматрања која иду за теориским уопштавањима, нису увјек фактографски фундирана. Евидентно је да новинарство игра значајну улогу у развоју друштва и његовој демократичности. Но и оно је "чедо свога доба" - свим својим квалитетима, али и слабости.

Други текст - Дражи фалсификата, иако обимом мањи (40. старан) - има већу интелектуалну тежину. Неспорно је да публицистика има своје мјесто у историографији. Исправља равнодушност историјских чињеница. Може да буде предходница науке, да дође до истине чак и прије ње. То је разлог да добра публицистика има високи рејтинг. Но, она може да буде и "загађивач" историје када

превише инсистира на ексклузивности и непотребној фанатичности догађаја и личности.

Писац је информисан о овим карактеристикама и опасностима која вребају публицистику. Зато прави текст без ових искушења. Уствар, ријеч је о есеју, који почива на апстрактним категоријама и инклинира теорији и филозофији историје. Информисан је о овој врсти литературе коју зналачки користи. Рукопис може да трпи замјерке од емпириског до теориског. Али, ко ће боље, широко му поље. И по томе овај рукопис може да буде инспиритиван.

А сада бих рекао пар запажања о додирима филозофије и историје. Филозофија надопуњава и продубљује историју као науку. Зашто се нешто дешава, баш сада и баш овдје - није случајно, наравно. На то питање потпунији и бољи одговор даје филозофија него историја, чији је задатак - одавно означен - да скида копрену са историјских процеса коју политика понекад намјерно ставља - да би прикрила суштину процеса и шминкала догађаје како јој тренутно одговара. У новије вријеме то и код нас чини филозофија историје. Горан Секуловић је како сам већ истакао по вокацији филозоф а предавали су му на факултету и историчари. Отуда ваљда склоност или даровитост и за једно и за друго.

И још једна асоцијација. Један наш врло познати књижевник се упитао - зашто историчари тако сухопарно пишу своје текстове. Горан Секуловић је и пјесник и прозни писац, аутор који поклања пажњу стилу и језику. Баш као да је до њега дошло упозорење познатог књижевника. Његова реченица је јасна и прецизна - баш као да је историчар. Али је и оплемењена, лепршава, љупка - јер је књижевник. Мисаона је - јер је филозоф.

И по овом основу ће добити своју читалачку публику.

Могао би се стећи утисак да сам професорски, помало некритички хвалио свога студента. У ствари више сам говорио о лијепим стварима ове књиге. Њих има много више.

Књига има и онога што је за сугестију да се поправи, да се критикује па и сасвим испусти. На то сам указао као рецезент. Рекао сам да би обогаћена фактографија допринијела да разматрања буду потпунија а закључивања увјерљивија. Указао сам

и на неке тврде констатације као "нема научне и умјетничке критике", "срозали смо се у блато", с разлогом се критикује политизација науке, али понеко то може да схвати - да се то чини у име политике. Указао сам да у књизи "Ко је ко у Црној Гори" има податак да је 70,4 одсто врхунских интелектуалаца у Црној Гори - страначки неопређијелено. Ставио сам под знак питања оцјену да је у овом сложеном времену нечасно бити неутралан, као и оцјену да нико није задовољан стањем масмедија.

Наравно да би свако од наведених питања имало аргументацију - за и против. Можда би још занимљивије било да аутор сам каже зашто је и у којим детаљима остао при своме; зашто је ово усвојио а оно није. И зашто му је то уредник уважио.

Књигу Драз фалсификата сам препоручио за штампу уз констатацију да та препорука значи подршку младом аутору који се смјело отиснуо у свијет најсуптилнијих питања живота науке. Сада је са још већим задовољством препоручујем пажњи читалаца. Рукопис је ипак рукопис, а књига је књига. Свакога од читалаца ће инспирисати на сопствену мисао. И можда би сваки од њих био опширнији од ове моје ријечи.

проф. др. Зоран Лалић